

Prof. dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií FF UK

Posudek textu

Zdeněk Kolafa, *Americký narativ Alexandra Scotta Witherse. Život na hranici severoamerických kolonií v polovině 18. století dle kronik a souvisejících pramenů*, str. 32, +přílohy

Autor soutěžní práce pro celostátní studentskou vědeckou konferenci *Americký narativ Alexandra Scotta Witherse. Život na hranici severoamerických kolonií v polovině 18. století dle kronik a souvisejících pramenů* představuje prostřednictvím díla amerického politika a právníka prvních dvou třetin devatenáctého století Alexandra Scotta Witherse z roku 1831 a výbor textů různé povahy ke koloniálnímu období Spojených států s obsáhlým úvodem, který vydal v roce 1849 Joseph Pritts pod titulem *Mirror of Olden Time Border Life* segment historie části britských kolonií v Americe, především západního pohraničí Virginie, Pensylvánie a New Yorku v druhé polovině osmnáctého století. Scotta Witherse nezajímala ekonomika a politické dění, předmětem jeho zájmu byly v první řadě konflikty mezi bílými osadníky a indiánskou komunitou, marginálně pak kmeny, k nimž indiánští bojovníci ohrožující osadníky na hranici náleželi.

Okrajový objekt zájmu amerického historika je pak prioritním předmětem zájmu Kolafova. Indiánům a jejich soužití s bílými sousedy, věnuje Kolafa hlavní pozornost, přičemž musí informace o životě Indiánů, s nimiž pracuje, preparovat z nečetných stránek obou svých pramenů a kombinovat je se sekundární literaturou. Práci uvádí kapitolou, v níž představuje v dobře formulované zkratce přírodní podmínky, v nichž se pohybovali protagonisté jeho textu a potom, zase v přijatelném stručném popisu, přibližuje průběh a hlavní momenty francouzsko-indiánské války. Těžiště práce pak spočívá v následujících dvou kapitolách, třetí je věnovaná problematice soužití osadníků a Indiánů na hranici především v podobě opakovaných srážek, čtvrtá potom vzájemnému ovlivňování prostřednictvím obchodu, obrazu Indiána v koloniálních textech a změně v indiánském způsobu boje, daném do značné míry užíváním evropských zbraní. Ve všech kapitolách zdůrazňuje napětí mezi indiánskou a koloniální společností a hledá jeho kořeny. Ve strážlivě formulované závěru konstatuje: „Historie osídlování Severovýchodních lesů je historií osudu prostých evropských osadníků i domorodých obyvatel, kteří se ocitli v náročném prostředí bez patřičné dávky vzájemného porozumění.“ (str. 26)

Větší autorovy pozornosti by zasloužil poznámkový aparát v případě publikace jednoho ze dvou Kolafových pramenů, *Mirror of Olden Time Border Life*. „Zrcadlo“ je souborem textů různé provenience, Kolafa však v poznámkách odkazuje vždy pouze na titul celé publikace.

Výsledky Kolafova úsilí devalvuje jazyková úroveň rukopisu. Kladně lze hodnotit fakt, že se autor vyvaroval gramatických chyb, jinak ve studentských pracích zcela běžných, a prezentuje se bohatou slovní zásobou. Nechybí v ní ani slova a obraty, které z odborných textů už pomalu mizí. Dlouho jsem tak v nějaké moderní práci neregistroval např. slov „brojení“ (str. 8) či spojení „válečná vřava“ – „Každopádně žití každodenního života na hranici znamenalo pro kolonisty permanentní obklopení válečnou vřavou...“ (str. 15). Na druhé straně se ovšem objevují spojení, která musí vzbudit pochybnost. Kombinaci „neslavně slavná výprava“ (str. 8) lze patrně obhájit, přece by však bylo asi lepší hledat jinou formulaci. Optimálním vyjádřením není ani výraz „kolonie byly pod nátlakem“ (str. 8), byly ve skutečnosti pod tlakem. V armádě se pak mladí a schopní velitelé velení neujímají, ale jsou jmenováni

příslušnou institucí, pakliže ovšem nezaujme místo padlého nebo zraněného velitele přímo na bojišti buď jeho zástupce, nebo nejiniciativnější důstojník, kteroužto změnu pak stejně musí potvrdit nadřízení. To ovšem nebyl případ generála Jeffery Amhersta, který uvádí Kolafa (str. 9). Místo vhodnějšího výrazu indiánské kmeny často používá výrazu nativní kmeny, kde je evidentně ovlivněn angličtinou. Stylistické neobratnosti jsou v některých případech na pováženu a věty získávají téměř bizarní podobu, „Podněcování strachu v osadnicích spolu s častými útoky působily teror.“ (str. 23). Kuriózně pak působí určení cíle britské ofenzívy v polovině roku 1759, nebylo jím ve skutečnosti odstranění, ale obsazení Quebecu (str. 9) Tyto prohřešky působí někdy téměř komicky, nejsou však natolik fatální, aby bránily porozumění textu, zbytečně však ruší čtenáře a snižují kvalitu jinak pěkné práce.

Přes moje kritické poznámky však splňuje Kolafův text podmínky k účasti na celostátní studentské vědecké konferenci. Domnívám se, že se na ní může i přes uvedený jazykový handicap dobře umístit zejména výběrem zajímavého tématu, ale i kritickým využitím sekundární literatury a vydaných pramenů.

V Praze, 4. dubna 2020.

Prof. dr. Josef Opatrný